

ფინანსური პოლიტიკის რეგიონული ორიენტირები

როგორც წესი, ფინანსური პოლიტიკა ცენტრალიზებულია ყველა სახელმწიფოში, მაგრამ რეგიონების თავისებურებებიდან გამომდინარე, იგი მაინც განიცდის ტერიტორიულ ტრანსფორმაციას და, გამომდინარე აქედან, შეიძლება საუბარი რეგიონულ ფინანსურ პოლიტიკაზე.

თანამედროვე სპეციალურ ლიტერატურაში „რეგიონული ფინანსების“ მრავალი სინონიმი გამოიყენება. მაგალითად, შინაარსობრივად ერთნაირი დატვირთვით გამოიყენება კატეგორიები: „ტერიტორიული ფინანსები“, „რეგიონული ფინანსები“, „ადგილობრივი ფინანსები“, „მუნიციპალური ფინანსები“. ამ კატეგორიებისათვის ყველაზე ზოგადი და საერთოა რეგიონის ცნება, რომელიც გულისხმობს სივრცობრივ შემოსაზღვრულობას ტერიტორიული იერარქიის სხვადასხვა საფეხურებზე. რეგიონის კატეგორია ხშირად გეოგრაფიულ, პოლიტიკურ, სოციალურ და სხვა განფენილობითაც გამოიყენება. რაც შეეხება ფინანსური კუთხით რეგიონალიზაციას, მისი ძირითადი კრიტერიუმია ამა თუ იმ ქვეყნის კონსტიტუციიდან გამომდინარე სახელმწიფოს ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული მოწყობა. ამ მხრივ გამონაკლისიც არსებობს. მაგალითად, საქართველოს კონსტიტუციაში, სხვა ორგანულ და სახელმწიფო კანონებში „რეგიონის“ კატეგორია საერთოდ არ მოიხსენიება, მაგრამ მთავრობის სტრუქტურაში არსებობს „რეგიონული მართვის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრის აპარატი“, უფრო მეტიც, საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონში ასიგნებების გამოყოფა ხდება რე-

გიონულ პროექტებზე და პროგრამებზე. რა თქმა უნდა, ეს ქვეყნის საკანონმდებლო სისტემის ნაკლოვანი მხარეა, მაგრამ რეგიონალიზაცია იმდენად მნიშვნელოვანი და ობიექტური პროცესია, რომ მას პრაქტიკა მაინც გვერდს ვერ აუვლის. თავიდანვე კონსტიტუციის გვერდის ავლით მოხდა საქართველოს ტერიტორიული დაყოფა მხარეებად, რაც განპირობებული იყო ცენტრიდანული მართვის განმტკიცების იდეოლოგიით, თუმცა მას შემდეგ, რაც რწმუნებულის ინსტიტუტს ჩაენაცვლა რწმუნებულ-გუბერნატორის ინსტიტუტი, ტერიტორიების მხარეებად კლასიფიკაცია გაუქმდა. ამავე დროს ძალაში რჩება მხარეების ტერიტორიული შემოსაზღვრულობის ადრინდელი მოდელი, რომლის თანახმად ყოფილი მხარეები ამჟამად ყველა მასში შემავალი მუნიციპალიტეტების (ყოფილი რაიონების) ერთობლიობად მოიხსენიებიან.

დღევანდელი საქართველოს ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული მოწყობის რეალობიდან, რეგიონული ფინანსების კატეგორიის ქვეშ უნდა იქნას გაგებული იმ ფინანსური სახსრების კონსოლიდირებული ერთობლიობა, რომლის ფორმირებას უზრუნველყოფენ მუნიციპალური (ადგილობრივი) ტერიტორიული ერთეულები. მა-



ელისო გვაქიანი, ქუთაისის ა. წერეთლის სახ. უნივერსიტეტის აკადემიური დოქტორის ხარისხის მადიებელი

გალითად, გურიის ტერიტორიულ ერთეულში შემავალი მუნიციპალიტეტების (ოზურგეთი, ლანჩხუთი, ჩოხატაური) ტერიტორიებზე ფორმირებული საკუთარი და მოზიდული ფინანსების ერთობლიობა უნდა იქნეს მიჩნეული რეგიონულ ფინანსებად. რაც შეეხება მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ფინანსური რესურსების მთლიან ჯამს, მას შეიძლება ეწოდოს ადგილობრივი, ან მუნიციპალური ფინანსები. ამრიგად, რეგიონული ფინანსები თავისი ბუნებით მრავალეფემენტური კატეგორიაა და მოიცავს ადგილობრივ ბიუჯეტებს, ადგილობრივი დანიშნულების სპეციალურ ფონდებს, მათ შორის, საბიუჯეტოს და არასაბიუჯეტოს, აგრეთვე ტერიტორიული ერთეულის მართვის ორგანოების საკუთრებაში ან განკარგვაში არსებული საწარმოების ფინანსებს.

რეგიონული ფინანსების ფორმირების სამართლებრივი საფუძვლებია საქართველოს ორგანული კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ“, საქართველოს კანონები „საქართველოს საბიუჯეტო სისტემის შესახებ“, „ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტის შესახებ“, „შემოსულობების ბიუჯეტებს შორის განაწილების შესახებ“, „ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ქონების

შესახებ“, „ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობის სახელმწიფო ზედამხედველობის შესახებ“, „ადგილობრივი მოსაკრებლებების შესახებ“ და სხვა კანონები, აგრეთვე საქართველოს პრეზიდენტისა და საქართველოს მთავრობის ნორმატიული აქტები.

ნამყვანი ადგილი რეგიონული ფინანსების ფორმირებაში განეკუთვნება ტერიტორიული ერთეულების ბიუჯეტებს, რომლის შედგენის, წარდგენის, განხილვის, დამტკიცების, შესრულების, კონტროლის, ზედამხედველობის, ანგარიშგებისა და შეფასების წესი საქართველოს კანონმდებლობით თანდათანობით სრულყოფილი და პრაქტიკის მოთხოვნის შესაბამისი ხდება, თუმცა სრულყოფის მიმართულებით ჯერ კიდევ ბევრი სამუშაო ჩასატარებელი.

მოქმედი კანონმდებლობით ტერიტორიული ერთეულების ბიუჯეტი, რომელიც რეგიონული ფინანსების მთავარი ელემენტია, დამოუკიდებელია როგორც სხვა ადგილობრივი ბიუჯეტის, ასევე საქართველოს სახელმწიფო, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების ბიუჯეტებისაგან. ამასთან, დამოუკიდებლობა არ ნიშნავს მათი ქვეყნის ერთიანი საბიუჯეტო სისტემისაგან იზოლირებას, ავტონომიურობას. პირიქით, ადგილობრივი ბიუჯეტები ქვეყნის საბიუჯეტო სისტემის მნიშვნელოვანი შემადგენელი ნაწილია. ადგილობრივი ბიუჯეტის დამოუკიდებლობა ნიშნავს ტერიტორიული ორგანოების ექსკლუზიურ უფლებათა განსახორციელებლად საბიუჯეტო სახსრების დამოუკიდებლად, ზემდგომი ხელისუფლების ორგანოებთან შეთანხმების გარეშე ხარჯვას.

უნდა აღინიშნოს, რომ მსოფლიოში არ არსებობს ისეთი ქვეყანა, რომლის ტერიტორიული ორგანოს ბიუჯეტმა მთლიანად უზრუნველყოს ფულად სახსრებზე ადგილობრივი მოთხოვნების სრული დაკმაყოფილება. **გამომდინარე აქედან, ქვეყნის ცენტრალური (ფედერალური) ხელისუფლება ვალდებულია ფინანსური მხარ-**

დაჭერა აღმოუჩინოს რეგიონებს მათ წინაშე მდგარი სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების დასარეგულირებლად. ამასთან, რაც უფრო ცენტრალიზებულია საბიუჯეტო პოლიტიკა, მით დაბალია რეგიონული ბიუჯეტის საკუთარი შემოსავლები. საბიუჯეტო პოლიტიკის ცენტრალიზაციის ხარისხი კი დამოკიდებულია ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების დონეზე, რაც ნიშნავს იმას, რომ რაც უფრო განვითარებულია ეკონომიკა მთლიანად ქვეყანაში, მით უფრო ლიბერალურია საბიუჯეტო პოლიტიკა და მით მეტი საკუთარი შემოსავლები გააჩნიათ რეგიონულ ბიუჯეტებს.

რეგიონული ბიუჯეტების საშემოსავლო ნაწილის ფორმირების მთავარი წყაროა გადასახადები. საქართველოში ადგილობრივი ბიუჯეტის შემოსულების სტრუქტურა შედგება ფულადი სახსრების შემდეგი ერთობლიობისაგან: **შემოსავლები** (გადასახადები, გრანტები, სხვა შემოსავლები); **არაფინანსური აქტივები** (არაფინანსური აქტივებით ოპერაციებიდან მიღებული სახსრები); **ფინანსური აქტივები** (ფინანსური აქტივებით ოპერაციებიდან მიღებული სახსრები); **ვალდებულებები** (ვალდებულებების აღების შედეგად მიღებული სახსრები).

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს რეგიონულ ბიუჯეტში ძალიან დაბალია საგადასახადო შემოსავლების დონე. როგორც ცნობილია, რეგიონული საგადასახადო შემოსავლების ფორმირებაში მონაწილეობენ საშემოსავლო გადასახადი, მოგების გადასახადი და ადგილობრივი გადასახადები. აქედან ყველაზე მაღალი ხვედრითი წილი 2007 წლის საგადასახადო შემოსავლების სტრუქტურაში მოდიოდა საშემოსავლო გადასახადზე (დაახლოებით 53-55 %), მცირე ნაწილი მოგების გადასახადზე (3-4 %), ხოლო ადგილობრივი გადასახადზე 16-18 %. 2008 წელს საგადასახადო შემოსავლების სტრუქტურა რადიკალურად შეიცვალა. წინასწარი გაანგარიშებით საბიუჯეტო შემოსულობებში საგადასახადო შემო-

სავლებმა შეადგინა მხოლოდ 218 მლნ ლარი, რაც მის 15 პროცენტს შეადგენს (2007 წელს იგი დაახლოებით 53 პროცენტს შეადგენდა). საგადასახადო შემოსავლების ასეთი შემცირება გამოწვეულია იმით, რომ 2008 წელს კანონში შეტანილი ცვლილების შესაბამისად, საშემოსავლო გადასახადიდან შემოსავლებმა მთლიანად გადაინაცვლა სახელმწიფო ბიუჯეტში. შედეგად ამისა, მნიშვნელოვნად შემცირდა რეგიონული ბიუჯეტების შემოსავლები საერთო სახელმწიფოებრივი გადასახადებიდან და საგადასახადო შემოსავლების სტრუქტურაში მექანიკურად გაიზარდა ადგილობრივი გადასახადების წილი (60 %-ზე მეტი), თუმცა, რაოდენობრივად იგი უმნიშვნელოდ აღემატებოდა 100 მლნ ლარს.

რეგიონული ბიუჯეტების შემოსულობებში ძალიან მცირეა ადგილობრივი მოსაკრებლების ხვედრითი წილი: 2007 წელს იგი შეადგენდა მთელი შემოსულობების 4,8 პროცენტს (დაახლოებით 55 მლნ ლარს), ხოლო 2008 წელს შემცირდა 4,1 პროცენტამდე (53 მლნ ლარი).

გამომდინარე ზემოაღნიშნულიდან შეიძლება ითქვას, რომ **საგადასახადო შემოსავლების ბიუჯეტის სხვადასხვა დონეებს შორის განაწილების პოლიტიკა, რომელიც ტარდება ამ უკანასკნელ წლებში, ვერ უზრუნველყოფს ადგილობრივ ბიუჯეტებს საკუთარი ფინანსური რესურსებით, რის გამოც ხელისუფლების ტერიტორიული ორგანოები მეტწილად სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილ ფინანსურ დახმარებაზე არიან დამოკიდებულინი.**

რეგიონული ბიუჯეტების შემოსულობების მეორე მნიშვნელოვანი წყაროა გრანტები, როგორც სახელმწიფო ბიუჯეტიდან, ასევე საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებიდან და უცხოეთის დონორი ქვეყნებიდან. აღსანიშნავია, რომ სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ადგილობრივ ბიუჯეტებზე გაცემული გრანტების, იგივე ტრანსფერების მოცულობა უკანასკნელ წლებში მაღალი ტემპებით იზრდება. **„ადგილობრივი თვითმმარ-**

თველი ერთეულის ბიუჯეტის შესახებ“ კანონის თანახმად, ადგილობრივ ბიუჯეტებზე გაიცემა 3 სახის ტრანსფერი: **გამოთანაბრებითი ტრანსფერი**, რომელიც ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტს გადაეცემა ექსკლუზიური უფლებამოსილების განსახორციელებლად. მისი გაანგარიშება ხდება სპეციალური ფორმულით. ამ თანხის გამოყენების მიმართულებას დამოუკიდებლად განსაზღვრავს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო; **მიზნობრივი ტრანსფერი**, რომელიც ჩაირიცხება ადგილობრივი თვითმმართველობის ერთეულის ბიუჯეტში იმ დელეგირებულ უფლებამოსილებათა განსახორციელებლად, რომლის რეალიზაცია მას დაეკისრება ცენტრალური ხელისუფლებისგან; **სპეციალური ტრანსფერი**, რომელიც წარმოადგენს ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტისათვის ეკოლოგიური და სხვა სტიქიური მოვლენების სალიკვიდაციოდ განკუთვნილ თანხას. სპეციალური ტრანსფერი რეგიონებს შეიძლება გამოეყოფოს, აგრეთვე სხვა სახის გადასახდელების დასაფინანსებლად.

ტრანსფერების სახეებს შორის თავისი შინაარსით და მოცულობით ყველაზე მნიშვნელოვანია **გამოთანაბრებითი ტრანსფერი**, რომელსაც ცენტრალური ხელისუფლება ყოველწლიურად გამოყოფს სახელმწიფო ბიუჯეტში თითოეული ტერიტორიული ერთეულის ბიუჯეტისათვის. გამოთანაბრებითი ტრანსფერის გაანგარიშების მეთოდოლოგია დამუშავების პროცესშია. მისი ფორმულის პირველი ვარიანტი შემუშავდა 2006 წელს. შემდეგ იგი ნაწილობრივ შეიცვალა 2007 წელს, ხოლო 2008 წელს განიცადა რადიკალური ტრანსფორმაცია და შედარებით სრულყოფილად ასახავს საბიუჯეტო შემოსავლების გამოთანაბრების პროცესებს. გამოთანაბრებითი ფორმულის საშუალებით ტრანსფერის გაანგარიშების პროცესი მრავალეტაპიანია. პირველ ეტაპზე გაიანგარიშება ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსუ-

რი აქტივების ზრდის ჯამი. მეორე ეტაპზე გაიანგარიშება ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტის შემოსავლები (გრანტების გარდა), რომლებიც მიიღება მიმდინარე წლის პროგნოზისა და გასული 3 წლის ფაქტობრივი მაჩვენებლების ტენდენციების მიხედვით. იმ ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულს, რომლის ბიუჯეტის შემოსავლები აღემატება ამავდროულად ბიუჯეტის ხარჯებს და არაფინანსური აქტივების ზრდას, არ გამოეყოფა გამოთანაბრებითი ტრანსფერი. გაანგარიშების შემდგომ ეტაპზე გამოითვლება თითოეული თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტის გამოთანაბრებითი ტრანსფერის ოდენობა, რომელიც მიიღება ამ ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ხარჯებს, არაფინანსური აქტივების ზრდასა და შემოსავლებს (გრანტებს გარდა) შორის სხვაობის გამრავლებით მხარდაჭერის კოეფიციენტზე. გამოთანაბრებითი კოეფიციენტების ოდენობები გაიანგარიშება რეგრესიული ანალიზის მეშვეობით, რომლისთვის გამოიყენება შემდეგი სტატისტიკური ინფორმაცია: მოსახლეობის რიცხოვნობა; 0-დან 6 წლამდე ასაკის ბავშვების რიცხოვნობა; ტერიტორიის ფართობი; 6-დან 18 წლამდე მოზარდთა რაოდენობა; ადგილობრივი მნიშვნელობის გზების სიგრძე და ა.შ.

რეგიონული ფინანსური პოლიტიკის ერთ-ერთი თავისებურება უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში არის სახელმწიფო ბიუჯეტში რეგიონული განვითარების პროექტების ფონდის შექმნა, რომლის დანიშნულება რეგიონებში სახელმწიფო პროგრამებისა და პროექტების დაფინანსებაა. სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ამ ფონდისათვის 2008 წელს გამოიყოფა 339,1 მლნ ლარი, ფაქტობრივად რეგიონებში გადაირიცხა 336,9 მლნ ლარი.

საქართველოს 2009 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტიდან რეგიონებზე ფინანსური დახმარების მოცულობა მნიშვნელოვნადაა გაზარდილი (48,9 მლნ ლარით), თუმცა გამომდინარე იქიდან, რომ მოსალოდნელია 2008 წლის ბრიუსელის დონორთა კონფერენციის გადაწყვეტილებით საქართველოსთვის 4,5 მლრდ დოლარის მოცულობის დახმარების განწევა, რეგიონებისათვის ფინანსური მხარდაჭერა კიდევ უფრო გაიზარდება.

2009 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გათვალისწინებული ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისათვის 543,6 მლნ ლარის ფინანსური დახმარების განწევა. დიდი მოცულობის ასიგნება გამოეყო რეგიონებს 2009 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტიდან რეგიონებში განსახორციელებელი ფონდის ფარგლებში. ამ ფონდის მოცულობა განისაზღვრა 123,0 მლნ ლარით.

გარდა საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა, რეგიონებს ფინანსურ და მატერიალურ დახმარებას უწევს სხვადასხვა უცხოური საერთაშორისო ფონდები და დონორი ქვეყნები. 2009 წელს უცხოეთიდან მიღებული დაფინანსების წყაროებით და გრანტებით განსახორციელებელი საინვესტიციო პროექტები და ამ პროექტების თანამონაწილეობასა და თანადაფინანსებაზე გათვალისწინებული ასიგნებები 334,5 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 3,3-ჯერ აღემატება 2008 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს. რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტებისათვის მუნიციპალური განვითარების ფონდიდან დაიხარჯება 166,1 მლნ ლარი. აღნიშნული თანხა ძირითადად მოხმარდება საირიგაციო და სადრენაჟო სამუშაოებს, წყალმომარაგების და განახლებადი ენერჯის განვითარების პროექტებს, იძულებით გადაადგილებულ პირთა საცხოვრებელი სახლების რეაბილიტაციამშენებლობას, რეგიონული ინფრასტრუქტურის განვითარებას.

რეგიონული სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების გადაჭრაში მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ სამთავრობო სტრუქტურები – სამინისტროები და უწყებები. მაგალითად, 2009 წელს საავტომობილო გზების მიერ ჩასატარებელი სამუშაოებისათვის გამოყოფილია 521,1 მლნ ლარი (ამ თანხიდან გზების მშენებლობისა და რეაბილიტაციისათვის: კახეთში დაიხარჯება 48,5 მლნ ლარი; სამცხე-ჯავახეთში

-84,1; ქვემო ქართლში - 51,1; შიდა ქართლში - 202,8; მცხეთა-მთიანეთში - 19,1; იმერეთში - 36,7; რაჭა-ლეჩხუმსა და ქვემო სვანეთში - 13,7; სამეგრელო-ზემო სვანეთში - 27,3; გურიაში - 7,8; აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში - 7,9 მლნ ლარი).

საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ასიგნებებიდან რეგიონებში სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაციას მოხმარდება 13,0 მლნ ლარი, სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის შეძენას სოფლებისათვის - 22,4 მლნ ლარი, სოფლის განვითარების პროექტს - 16,5 მლნ ლარი. საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ გათვალისწინებულია მდინარეთა ნაპირსამაგრ სამუშაოებზე 9,5 მლნ ლარის გამოყოფა, ხოლო საქართველოს ენერჯეტიკის სამინისტროს ხაზით ბუნებრივი გაზის სექტორში სამშენებლო-სარეაბილიტაციო სამუშაოებზე დაიხარჯება 15.0 მლნ ლარი.

ანალიზიდან ჩანს, რომ რეგიონების ფინანსების ფორმირებაში სულ უფრო და უფრო მეტად ადგის იკავებს ცენტრალური ხელისუფლების ფინანსური დახმარება და შესაბამისად მცირდება საკუთარი სახსრების მოცულობა, რაც იმაზე მიუთითებს,

რომ „ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ“ ევროპის ქარტიის მიერ საყოველთაოდ აღიარებული დეცენტრალიზაციის პრინციპის რეალიზაცია საქართველოში ჯერჯერობით ვერ ხერხდება.

ადგილობრივი თვითმმართველობის ფინანსური დამოუკიდებლობის ხარისხის გაზრდის მიზნით, ჩვენი აზრით, მიზანშეწონილია მთელი რიგი ნოვატორული ღონისძიებების გატარება. კერძოდ, უნდა გაიზარდოს ადგილობრივი ორგანოების როლი საბიუჯეტო პროცესის რეალიზაციაში. ამ კუთხით საჭიროა შემცირდეს მათი დამოკიდებულება ფინანსთა სამინისტროზე იმ ასპექტში, რომ მისგან დამოუკიდებლად განსაზღვრონ საბიუჯეტო შემოსულობები და ხარჯები. გადასახედია შემოსულობების სხვადასხვა დონის ბიუჯეტებს შორის განაწილების მოქმედი პრაქტიკა. განსაკუთრებით ეს ეხება საშემოსავლო გადასახადს, რომლის მთლიანად სახელმწიფო ბიუჯეტისათვის მიკუთვნება უსამართლობაა და ამუხრუჭებს ადგილობრივი ორგანოების ფისკალურ ინიციატივას. ამ მიზნით მიზანშეწონილია, განვითარებული ქვეყნების პრაქტიკის მსგავსად, საშემოსავლო გადასახა-

დიდან მიღებული შემოსავალი მთლიანად დარჩეს ადგილობრივ ბიუჯეტებს, უარეს შემთხვევაში მისი 80 პროცენტი მაინც მიეკუთვნოს მათ. უნდა გაძლიერდეს მუშაობა ადგილობრივი ფინანსური სამსახურების მუშაკთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და გადამზადების მხრივ, რათა მათი პროფესიული მომზადების დაბალი დონე არ გახდეს საფუძველი ფინანსური რესურსების ცენტრალიზაციის. ამავე დროს საჭიროდ მიმაჩნია ტრანსფერების განაწილების პოლიტიკის სრულყოფა იმ მიმართულებით, რომ სუსტად განვითარებული და დეპრესიული რეგიონებისათვის მხარდაჭერის კოეფიციენტი უფრო მაღალი დანესდეს, ვიდრე შედარებით განვითარებული რეგიონებისათვის.

რეგიონული ფინანსური პოლიტიკის სრულყოფა უნდა გახდეს ქვეყნის ერთიანი ეკონომიკური პოლიტიკის პრიორიტეტული მიმართულება, რათა გაიზარდოს თვითმმართველობის ინსტიტუტის ფინანსური დამოუკიდებლობა და ადგილობრივ ორგანოებს მიეცეთ საშუალება მოსახლეობის ინტერესებიდან გამომდინარე ეფექტურად გადაჭრან პრიორიტეტული სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემები.

АНОТАЦИЯ

РЕГИОНАЛЬНЫЕ ОРИЕНТИРЫ ФИНАНСОВОЙ ПОЛИТИКИ

Элисо Гвелესიანი

В настоящее время, в условиях становления и развития рыночных отношений, формируется новая региональная финансовая политика, определены подходы к особому развитию экономики социальной инфраструктуры каждого региона Грузии.

Результаты проведенного анализа показывают, что доходы региональных бюджетов не обеспечивают потребности местных социально-экономических структур. В формировании региональных финансов усиливается роль центральной власти, хотя это противоречит общепринятому принципу децентрализации экономики и приводит к углублению диспропорции социально-экономического развития регионов. В Грузии пока еще не разработана эффективная трансфертная политика, учитывающая

специфику остальных и депрессивных регионов. Проводимая на протяжении последних лет реформа налогового и бюджетного законодательства практически не решает проблемы регионального развития. Усилие центральной власти управления путем реализации региональных программ и проектов расширяет финансовую и материальную помощь территориальным единицам, но темне менее оказалась малоэффективным.

В статье предложены рекомендации, позволяющие органом власти местного самоуправления проводить самостоятельную бюджетную политику в рамках законодательно установленного разграничение полномочий и ответственности между органами власти разных уровней.